

Beslutningsforslag nr. B 5. Fremsat den 3. oktober 1996 af Helge Adam Møller (KF), Bendt Bendtsen (KF), Brian Mikkelsen (KF), Gitte Seeberg (KF) og John Vinther (KF)

Forslag til folketingsbeslutning om ekspropriation af rockerejendomme

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. november 1996 at fremsætte et lovforslag, der under hensyn til grundlovens § 73 om ekspropriation af hensyn til almenvellet gør det muligt at ekspropriere ejendomme, som er mulige el-

ler sandsynlige mål for sprængstoffattentater eller tilsvarende farlige angreb, og hvor et eventuelt attentat eller angreb vil udgøre en fare for uskyldige mennesker i nærliggende beboelse.

Bemærkninger til forslaget

»Vi vil ikke acceptere vold og kriminalitet som løsning på noget som helst. Det er et sygt samfund, der ikke reagerer.«, citat statsminister Poul Nyrup Rasmussen den 11. september 1996 på Socialdemokratiets kongres.

På samme kongres udtaler justitsminister Børn Westh: »Vi skal ikke i al den fokusering på de forbandede kriminelle, som sætter andre menneskers liv og lemmer i fare, glemme at hjælpe de mennesker, som det er gået ud over.«

De to citater anser forslagsstillerne som en klar tilkendegivelse af, at regeringen nu vil skride til handling mod rockernes aktiviteter. Det vil også være på høje tid. For siden rockerkrigens start med mordet i Københavns Lufthavn den 10. marts 1996 har der været mange alvorlige hændelser, herunder drab og drabsforsøg i »krigen« mellem de rivaliserende bander og deres tilhængere. Der har været anvendt håndgranater, skydevåben, panserværnsraketter, sprængstof og bilbomber mod såvel enkeltpersoner som mod flere af de ejendomme, som er ejet eller lejet af rockere – de såkaldte rockerborge.

Specielt ved attentater og angreb med raketter, sprængstof, bilbomber og maskingeværer har helt uskyldige mennesker været i stor fare for at blive dræbt eller alvorligt kvæstet, senest ved attentaterne henholdsvis natten til den 12. september og natten til den 22. september 1996 i Roskilde. Først sprang en bilbombe ved et baghus til Hells Angels' klubhus, og eksplosionen var så kraftig, at motordele og andre bildele blev spredt over et større areal. Vinduer smadredes i området omkring klubhuset, som ligger tæt på villaer og beboelsesejendomme, og der ligger flere skoler i nærheden. Som kriminalinspektør Jørgen Juul fra Roskilde Politi udtrykte det: »Det var et sandt held, at bomben ikke kostede menneskeliv.«

Lige så mirakuløst kostede attentatet den 22. september 1996 heller ikke menneskeliv. Her blev ca. 250 skud fra et maskingevær og en riffel affyret mod Hells Angels' klubhus på Holbækvej i Roskilde fra en fodboldbane beliggende på den anden side af vejen. En Hells Angels-supporter blev såret, men er uden for livsfare.

På den føromtalte socialdemokratiske kongres udtalte statsministeren også: »Grupper, som bevidst sætter sig ud over lov og orden. Grupper, som bevidst spekulerer i at opnå magt og økonomisk gevinst gennem kriminel virksomhed. Rockergrupper, der med bomber, krudt og kugler sætter almindelige menneskers liv på spil under indbyrdes rivalisering. Det vil vi simpelt hen ikke acceptere. Det er Danmark, vi befinder os i. Det er ikke Amerika. Vi vil ikke se voldelige kampe om territorier mellem rivaliserende grupper. Fra denne kongres til hele Danmark skal lyde: Disse grupper skal ikke have noget territorium overhovedet.«

Forslagsstillerne finder, at et egnet middel til at få rockerne væk fra deres territorier i beboede områder er ekspropriation. Det anses for helt nødvendigt af hensyn til almenvellet – det vil sige de omkringboende borgere – at give mulighed for mod erstatning at fjerne rockere fra de ejendomme eller bygninger, som er beliggende nær ved anden beboelse. Dette er bl.a. aktuelt i Nykøbing Falster, Roskilde, Stenløse, Aalborg og Odense. Dette skal også ses i lyset af, at politiet selv udtaler i forbindelse med den sidste bilbombe i Roskilde, at de efterforsker sagen, men ikke kan gøre noget for at forhindre nye bomber i fremtiden.

Når mange ganske almindelige mennesker hvert år får eksproprieret deres hus og hjem, fordi de er så uheldige, at en ny vej eller bro skal bygges der, hvor de bor, forekommer det helt ubetænkeligt at tillade ekspropriation i de tilfælde, som dette beslutningsforslag omhandler.

Også i juridiske universitetskredse er der nu forståelse for, at det er nødvendigt at flytte rockerborge væk fra beboede områder. Således udtaler professor i strafferet Gorm Toftegaard Nielsen fra Århus Universitet i Jyllands-Posten den 14. september 1996: »Når det i dag er muligt at flytte virksomheder, der forurener så meget, at de udgør en risiko for befolkningen, så bør det også være muligt at flytte folk, der gentagne gange er skyld i, at der skydes med maskinpistoler og sprænges bomber i deres og uskyldige borgers nærvær.«

»I dag er der imidlertid ikke lovmæssig baggrund

for at tvangsforflytte rockere. Ingen har forudset, at Danmark i 1996 ville have borgerkrigs-lignende tilstande i enkelte bydele. Vi står over for et helt nyt problem. Derfor er det nødvendigt, at Folketinget og regeringen gennemfører en lovændring, så rockerne kan flyttes ud af byerne,« udtaler Gorm Toftegaard Nielsen.

Adjunkt Michael H. Jensen fra Århus Universitet udtaler i samme avis samme dag: »Der kan eksproprieres i deres ejendom, hvis indgrebet kan begrundes i at forebygge en vis fare for de omkringboende. Men ekspropriationen skal samtidig henvise til en klar lov . . .«

Ved en lov om ekspropriation er det vigtigt at forstå betydningen af ordet »almenvellet« i grundlovens § 73.

Henrik Zahle skriver i Dansk forfatningsret 3, »Menneskerettigheder« fra 1989 om almenvellet bl.a.: »Ekspropriation kan kun ske, hvor »almenvellet kræver det«, grl. § 73, stk. 1, 2. pkt. Henvisningen til almenvellet bygger historisk på en tro på, at den parlamentariske repræsentation gennem en bred debat ville kunne nå frem til en fælles indsigt i det almene vel. For et aktuelt og praktisk synspunkt er det afgørende, at loven er dikteret af almene samfundshensyn, men hvad der nærmere følger heraf, kan der være forskellige politiske opfattelser af, og der kan ikke forventes opnået større enighed, end hvad der følger af behovet for et parlamentarisk flertal. Ekspropriation skal bero på »almene, saglige samfundsmæssige vurderinger«, A. Ross 1980 s. 683. Hensynet til almenvellet må repræsentere et kvalificeret sæt af argumenter, der underbygger indgrebets nødvendighed. Men nogen indholdsmæssig angivelse af, hvad der ligger inden for almenvellet, er ikke mulig . . .«

I Max Sørensens Statsforfatningsret 2. udgave ved Peter Germer fra 1984 giver han et bud på, hvordan »almenvellet« kan afgrænses: »En vis negativ afgrænsning af begrebet kan foretages ved at fremhæve dets modsætning. Det modsatte af almenvellet er private særinteresser. Hvis en ekspropriation var båret udelukkende af hensyn til sådanne interesser, måtte den siges at være grundlovsstridig. Men hvis lovgivningsmagten finder, at almene samfundshensyn kræver ekspropriation til et givet formål, er loven ikke grundlovsstridig, blot fordi den også kommer private interesser til gode. I øvrigt kan det jo meget vel være krævet af almindelige samfundshensyn, at der gribes ind til fordel for visse grupper i samfundet på andres bekostning.«

Begrebet almenvellet bliver også behandlet af Peter Germer i Statsforfatningsret, 2. udgave 1995, hvor han bl.a. skriver:

» . . . Jørgen Trolle bemærker i sin kommentar til højesteretsdommen i den første håndskriftssag, at når ekspropriation skal være dikteret af almenvellet, må der nok stilles visse krav til størrelsesordenen af den interesse, der tilsigtes tilgodeset. Hvis man tænker sig, at staten ønskede at erhverve enkelte genstande til sine museer fra private samlinger, kunne et sådant ønske ifølge Trolle næppe komme op til undergrænsen af almenvellet . . .«

I Karnovs Lovsamling, 1. bind 14. udgave 1995 kommenteres almenvellet også i note 230 til grundlovens § 73: » . . . I Trolles kommentar til håndskriftssagen fremhæves det, at dommen er udtryk for, at domstolene ikke vil prøve lovgivningsmagtens skøn over hensynet til almenvellet, men alene, om lovgivningsmagten har skønnet ud fra hensyn til almenvellet. . .«

»Enhver fysisk eller juridisk person har ret til respekt for sin ejendom. Ingen må berøves sin ejendom undtagen i samfundets interesse og i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat ved lov og følger af folkerettens almindelige principper.« Sådan lyder det første afsnit i artikel 1 i 1. tillægsprotokol af 20. marts 1952 til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

I sin kommentar fra 1994 til konventionen anfører Peer Lorenzen m.fl. i en note til 1. artikel om begrebet »samfundets interesse«: »Staten har en vid margin of appreciation ved bedømmelsen af, om en berøvelse af ejendom i klagers konkrete situation har været i samfundets interesse. De konkrete tiltag behøver efter praksis ikke at være bydende nødvendige, men skal dog være nyttige eller ønskelige. EMK og EMD vurderer, om staten i det konkrete tilfælde har handlet i god tro (»in good faith«). Statens vurdering skal være »manifestly without foundation«, førend der foreligger en krænkelse. . .«

Forslagsstillerne er indforstået med at lade dette forslag bortfalde, såfremt regeringen ved anden lovgivning lige så hurtigt og effektivt kan sikre, at »rockerborge« i nærheden af beboelse kan fjernes.

Forslagsstillerne kan imidlertid ikke umiddelbart se, at det tilsigtede mål kan nås med mindre indgribende midler end det foreslåede lovindgreb, som således må siges at være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Forslagsstillerne ønsker endelig at fremhæve, at dette forslag skal ses i en større sammenhæng i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet, herunder rockerkriminalitet. Der skal gennemføres mange tiltag over for denne type kriminelle, som koldsindigt, hensynsløst og asocialt anvender alle midler for at gennemføre deres ulovligheder.

Dette beslutningsforslag har derfor efter forslagsstillernes opfattelse nær sammenhæng med de beslutningsforslag om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og rockerkriminalitet og om en mere effek-

tiv afsoning i fængsler og arresthuse, som blev fremsat i sidste folketingsår som beslutningsforslag nr. B 102 og B 103, og som snarest vil blive genfremsat.

Skriftlig fremsættelse

Helge Adam Møller (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ekspropriation af rockerejendomme.

(Beslutningsforslag nr. B 5).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvilige behandling.